

For more information, please call/text us at: **0920-911-1398** or visit:  
[www.philrice.gov.ph](http://www.philrice.gov.ph) | [www.pinoyrkb.com](http://www.pinoyrkb.com) | [www.openacademy.ph](http://www.openacademy.ph)

## Unsaon pag-andam sa basakan

### SAKTO NGA PAG-ANDAM SA BASAKAN

Saktong panahon ug kalidad sa pag-andam sa yuta kritikal nga butang sa maayo nga tubo ug abot sa humay. Ang basakan pwede andamon sa pagbungkal sa basang yuta o pagbungkal sa uga nga yuta, o kombinasyon sa duha. Ang klase sa pag-andam sa yuta depende sa suplay sa tubig, power supply, ug ang klase sa yuta.

#### Pagbungkal sa basang yuta (*Wetland tillage*):

Gibungkal ang yuta sa kondisyon nga basa o sobra ang tubig gamit ang *hand tractor* o *mini tractor*.

#### Pagbungkal sa uga nga yuta (*Dryland tillage*):

Gibungkal ang yuta sa uga nga kondisyon gamit ang *large-four-wheel tractor* nga adunay *rotary* o *multiple disc plow*, *disc harrow*, ug uban pang makinarya.

Kini ang mga paagi sa pag-andam sa basakan pinaagi sa kombinasyon sa pagbungkal sa uga ug basa nga yuta.

**1** Pasiunang pag-andam sa yuta pinaagi sa pagbungkal sa uga nga yuta

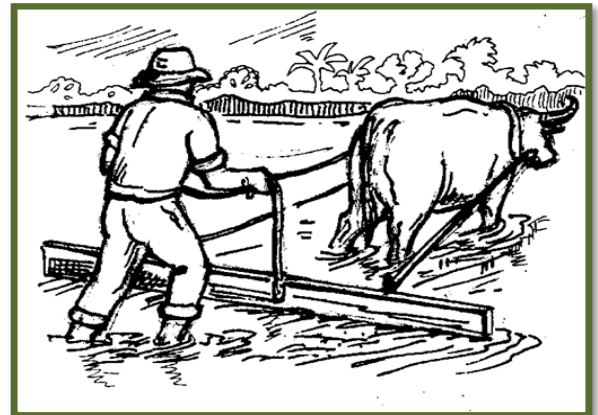
Darohon ang basakan paghuman ug abis o kon uga na ang yuta gamit ang *four-wheel tractor* adunay *rotary* o *multiple trailing plow* para makaginhawa ang yuta, mokunhod ang mga sagbot ug ubang mga peste, ug masagol ang organikong butang ngadto sa yuta.

**2** Usbon pagdaro/ *rotavation* ug pagdaro sa kilid.

Duha ka adlaw adeser darohon pag-usab/*i-rotavate*, patubigan ang basakan taman sa mabasa ug mahumok kini ug pasagdan nga ang binhi sa mga sagbot ug ang mga nahulog nga binhi sa humay para motubo.



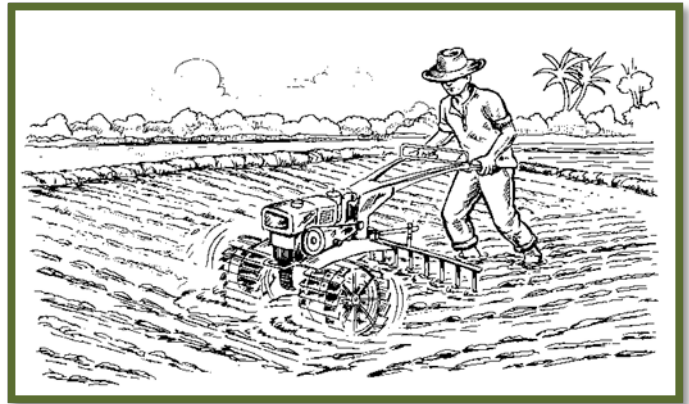
Ang traktora magamit sa pagdugmok sa mga tibuok nga yuta ug pagsagol sa mga organikong butang.



Ang hustong pagpatag sa humayan makatabang sa pagdumala sa mga sagbot, tubig, ug kuhol.

Darohon pag-usab o *i-rotavate* ang basakan gamit ang *hand tractor* o 20-40 hp *four-wheel tractor*, sulod sa 21 ka adlaw adeser pagbalhin/direktang sabod para madugmok ang tibuok nga yuta. Ibalì ang yuta, ug isagol ang organikong butang ngadto sa yuta.

Himoa ang pagdaro sa kilid o *side plowing* (pinakaubos duha ka balik) gamit ang *tractor* o *moldboard plow* pagkahuman sa *replowing* ug *rerotavating* aron madugmok ug mabali ang yuta duol sa mga dike.



**Pagsudlay gamit ang *hand tractor***

### **3** Pagsudlay ug pagpatag

Darohon ang basakan sa makatulo gamit ang *hand tractor* nga adunay pangsudlay (*comb harrow*) aron madugmok ang nagtibuok nga yuta ug masagol pag-ayo sa organikong mga materyal nga naa sa yuta.

Unang pagsudlay - ika 14 ka adlaw adeser magbalhin/magtanom  
Ikaduhang pagsudlay - ika 7 ka adlaw adeser magbalhin/magtanom  
Ikatulong pagsudlay - ika 1-2 ka adlaw adeser magbalhin/magtanom

Ayohon pagpatag ang basakan gamit ang lapad nga kahoy (*wooden plank*) nga gibira sa *powertiller* human sa ikatulong pagsudlay para makuha ang pareho nga kalawmon sa tubig.

Kini nakatabang sa pagpatubig ug pagdumala sa kuhol, ug makatabang sa pagdumala sa sagbot, ug maayo ang pagkaabono ngadto sa yuta.

Kon kinahanglan, magbuhat ug gagmayng kanal para adunay sakto nga paggawas ug pagpatubig human sa pagpatag.

Ang sakto nga paglebel sa basakan makasolbad halos sobra sa 50% sa problema sa produksyon sa humay.



**Pagbuhat ug gagmayng kanal pagkahuman sa pagpatag aron sa maayong pagdumala sa tubig**

Reviewed by:  
Dr. Caesar Joventino M. Tado